

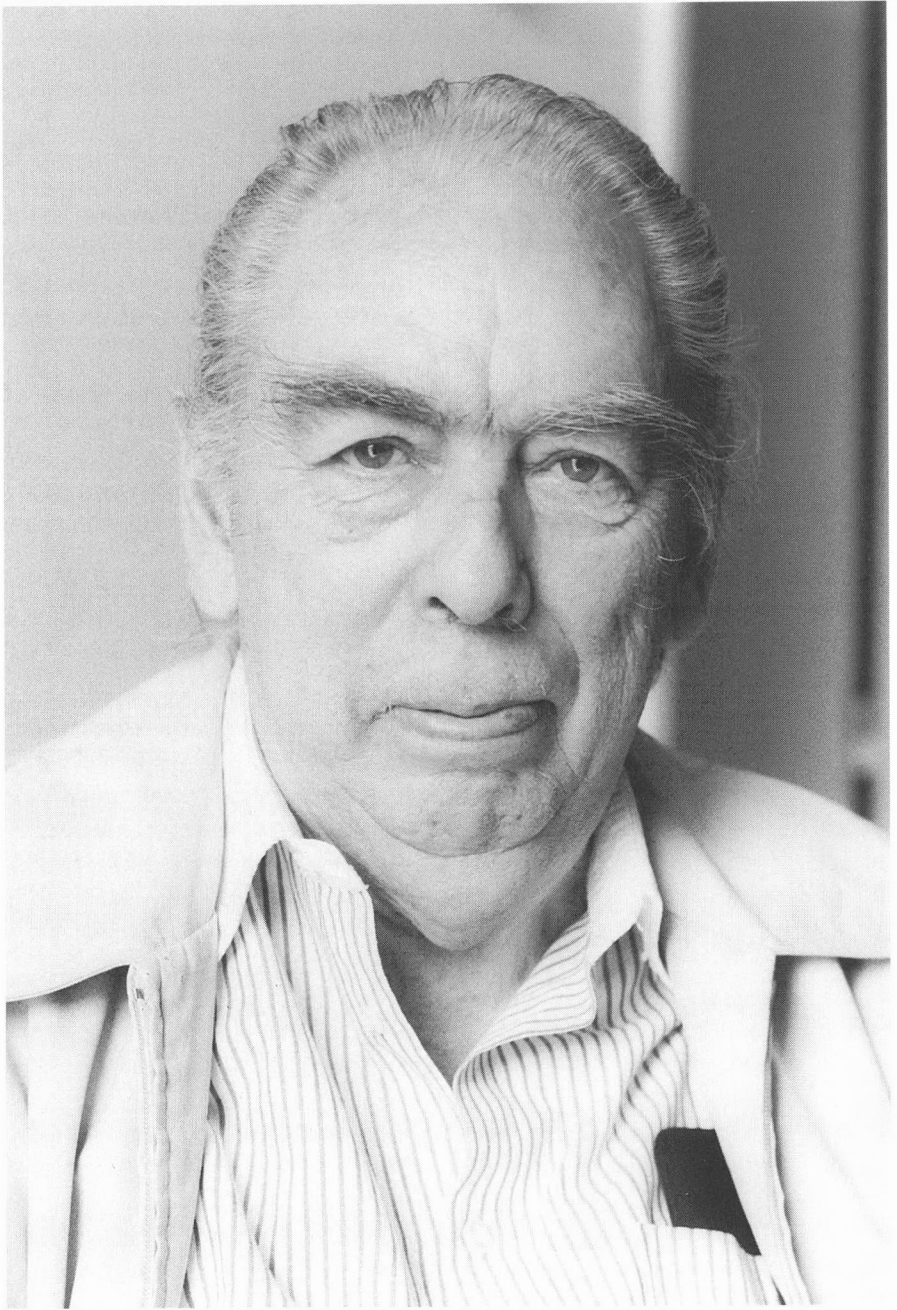
Iørn Piø 1928-1998

Den 16. februar 1998 døde tidligere arkivar ved Dansk Folkemindesamling, dr. phil. Iørn Piø, et halvt år efter sin 70 års fødselsdag. Her var han blevet hyldet ved en festlig reception i Dansk Folkemindesamlings nye lokaler på Christians Brygge, og han havde fået overrakt et omfangsrigt festskrift med titlen »Traditioner er mange ting«.

Titlen blev valgt for at vise folkemindefagets spændvidde, men også for at antyde Piøs, for han havde et solidt kendskab til fagets grene. Viserne stod i centrum for hans virke, han var med til at afslutte storværket Danmarks gamle Folkeviser i 1965, og hovedværkerne blandt hans bøger er disputatsen fra 1985 »Nye veje til folkevisen. Studier i Danmarks gamle Folkeviser« og »Visemageren. 1800-tallets skillingsvisekonge Julius Strandberg« 1994. I udforskningen af skillingsviserne var Piø pioner, og det var hans indgående kendskab til skillingsviserproduktion og stil, der i disputatsen satte ham i stand til at sætte spørgsmålstejn ved visse visers middelalderlighed.

Men han nåede vidt omkring i faget med sine bøger og artikler om julen, den lille overtro, om årets fester, om fabeldyr og sagnfolk. Han skrev desuden en håndbog i faget som han så det »Folkeminder og traditionsforskning«, 1966; i anden reviderede udgave fra 1971 foldede hans tanker og holdninger sig helt ud. I artiklerne til Den store danske encyklopædi, et arbejde han lagde stor vægt på, kom hans mangesidighed i høj grad til orde. Han nød leksikonartiklens korte, krævende form, den mindede ham om gamle dage, når de ringede fra Radioavisen og lige skulle have alt at vide om fastelavnen, julemanden, de varme hveder eller elverhøj på ikke over to minutter.

Piø var sprogmand, filolog i ordets grundmening, ordelsker. Det mærkede man i samtaler med ham, i hans sans for den rammende bemærkning, det mærkede lytterne og seerne i radio og tv, og det mærker læserne af hans bøger. Han var en dygtig formidler, fik Dansk Forfatterforenings Populærvidenskabelige Pris i 1987. Kernen i hans skriftlige stil er mundtlighed, stilistisk set et lumsk begreb, for det forveksles nemt med sludrevornhed, uafsluttede sætninger og overforbrug af fyldord. Piøs skriftlige stil blev imidlertid mere og mere rensset, blev let og fik personlighed. Et mesterstykke i den henseende er hans erindringer »Fra den gamle Folkemindesamling«, trykt i »Sådan set. Erindringer fra og om Det kongelige Bibliotek« 1993.



Iørn Piø fotograferet 1998 af Gustav Henningsen. Dansk Folkemindesamlings arkiv.

Piø var en praktisk mand og stillede sin arbejdskraft og sine talenter til rådighed i mange sammenhænge. Nævnes skal det mangeårige arbejde i styrelsen for det nu nedlagte Nordisk Institut for Folkedigtning, arbejdet på Laboratoriet for folkesproglig middelalderlitteratur på Odense Universitet, men frem for alt skal indsatsen på Dansk Folkemindesamling fremhæves, her var Piø arkivar fra 1961 til sin pensionering sidste år. Som arkivar lykkedes det ham at placere folkemindesamlingen på det kulturelle landkort og i medie billedet med et sådant eftertryk, at institutionen i mange år nærmest var synonym med ham. Han var ansigtet udad, og indad var han den samlede kraft, der i afgørende situationer formåede at bøje de stive nakker mod hinanden. Folkemindesamlingen er ikke den samme efter hans død.

I Foreningen Danmarks Folkeminder lagde Piø meget arbejde. Han blev medlem af styrelsen 1965, medlem af forretningsudvalget i 1971, var formand fra 1973-1991, og han var medredaktør af foreningens årbog Folk og Kultur siden begyndelsen i 1972. Læserne forestiller sig ikke altid, hvor meget arbejde der ligger i at få årbogen søsat. Ikke alle kulturhistorikere skriver som engle, men Piø prøvede ihærdigt at få dem til det.

Med Piøs død har nordisk folkemindvidenskab og dansk kulturhistorisk forskning lidt et stort tab. Hans venner savner hans opmærksomhed, hans ægthed, hans generøsitet og lune, som blev mere og mere bidsk, hans appetit på tilværelsen og et godt stykke smørrebrød; hvor mange gange har man ikke nydt godt af hans hjælpsomhed, hans opmuntring, hans konstruktive kritik. Og, som professor Brynjulf Alver sagde i sin tale ved Piøs 70års dag: »Han bagtalte ikke.« Nu har vi erindringerne om ham, og vi har hans bøger. Piø elskede bøger og elskede at lave bøger, var glad for den sidste »Det festlige år« 1997 med tegneren Jørn Mathiassens ligeså festlige omslag. At Piøs bøger virkelig bliver læst, det kan enhver bibliotekar fortælle med om. På den måde lever han videre.

På redaktionens vegne

Eske K. Mathiesen

Summary

In February of 1998 former archivist at the Danish Institute of Folklore – Iørn Piø, Ph. D. – passed away at the age of seventy.

His main field of research was the ballad, and he was awarded his doctorate in 1985 on the dissertation »Nye veje til Folkevisen«, however, his knowledge of the entire field of folklore was impressive, and both the general public as well as the media frequently consulted him and availed themselves of his great knowledge.

Within the organisational structure of Foreningen Danmarks Folkeminder proper he also played a significant role as chairman during the period 1973 to 1991. With his passing Nordic Folklore and Danish Cultural History has suffered a great loss.

